

564. A magyar deákság egységéért

„Szelíd fények és szilaj vándorlángok
Mit gondoltok: ha összefogóznátok!”
(Végvári)⁹⁵

A magyar deákság: ez a szó a mi szánkban a magyar egyetemi és főiskolai hallgatóságot jelenti. Magyar deákság: ez a szó a mi számunkra a jövő magyar vezetőréteget jelenti. A magyar vezetőréteg pedig a jövőért felelős magyar munka, magyar élet irányítását. Akik deákok vagyunk, s a magyarság vezetőrétegévé akarunk épülni: most elsősorban a deákságot akarjuk szolgálni, a deákságon keresztül a jövő vezetőrétegét: ezen keresztül a magyarságot. Mi most a deák munkánkba zúdítjuk mindazt a szeretetet, önfeláldozást, tenniakarást, amellyel a magyarságot akarjuk szolgálni. Ma, amikor:

„Nemcsak a föld oszlott a négy égi tájra,
De szétrepedezett a lelkek világa”,⁹⁶

(Mécs László)

egyetlen élő, szerves közösségé akarjuk tenni a magyarságot. Az egész magyar közösség egységét pedig egyelőre a deákegységen keresztül szolgáljuk.

Egységet! Hirdetjük szóval, hirdetjük írással:

„amennyi ereje van az igric-szónak,
egységben az erő, s erőben a holnap!”⁹⁷

(Mécs László)

Szolgáljuk tettekkel! Áldozunk érte mindent: mert akarjuk, szolgáljuk és megteremtjük a magyar deákság egységét!

A liberalizmus ráterpeszkedett itt mindenre, ami csak emberi gondolat és cselekvés volt, és szétzilált minden közösséget, eleve halálraítélt minden szervezést. Háború előtt nem is szervezkedett meg igazán a magyar deákság. Azt a régi nagy szervezettség erejét, amely országsszabadító háborút teremtett 1848-ban jó kényelmesen elfelejtette. A világháború után aztán, hogy nem volt semminek gazdája, mindennek jött rablója. Még a magyar deákság egy részét is belezúdította az idegenek hada a nemzettagadásba. De a nagy fölfordulás után elindult Szegedről a Szabadító, s talpra és egyenesre állított minden nagy épületet. A magyar deákság java is fölébredt, s a széthullásból közösséget akart teremteni. Megindult a szervezkedés. De egyszerre több helyről és több szervezési elv szerint. Kezdetől szemben állt egymással a két alapvető szervezési elv: a nemzeti és a vallási. Ha a nemzeti elv lett volna minden szervezés mozgatója, vagy ha a vallási mindené, akkor rendszer teremtődött volna. Ha magyar bajtársi egyesület mellett német, meg ruszin, meg román, meg a többi más nép egyesületei szerveződtek volna meg, vagy ha katolikus bajtársi egyesület mellett református, meg evangélikus,

⁹⁵ Részlet Reményik Sándor *Nagy magyar télben* c. verséből.

⁹⁶ Részlet Mécs László *Kóborló elődöm* c. versből.

⁹⁷ Részlet Mécs László *Kóborló elődöm* c. versből.

meg unitárius, meg a többi, akkor helyénvaló lehetett volna minden. De így választott a deák: magyar vagyok inkább (ne érezzük ki jobban!) vagy katolikus vagyok-e inkább... Még az sem vált volna végzetesen szétdarabolóvá, ha lehetett volna valaki tagja mindkettőnek. Ha a vallási alapon szervezett megadta volna a deáknak a vallás élethalakító tanítását, a magyar alapon szervezett pedig az ezt a magyar élet kérdéseire konkretizáló, s a magyar lélek szerint színező magyarságtanítást nyújtotta volna melléje. De nem ez történt...

Turul és Emericana mindvégig szembeállt egymással. Annyira, hogy már közpéldává vált a magyar széthúzások jellemzésében: Turul–Emericana. Hozzájárul még ehhez az elszakított területrészek szerinti szervezés elve. Aztán a deáknak osztrák-magyar egységet áhító (legitimista volta) is szervezési elvvé lépett elő. Így hát, ha ilyen deák-közösség tagjává akart valaki válni, latolgatnia kellett, hogy melyik elv az alapvető a lelkében: az, hogy katolikus, vagy az, hogy magyar, vagy az, hogy erről vagy arról a megszállt területről való, vagy az, hogy Ot-tó-óhajtó. A felsorolt szervezések eredményét bajtársi egyesületeknek nevezték. Úgy jellemezhetnénk ezeket, hogy nagyjából teljes élet- és munkaközösségek akartak lenni, tehát a deáknak szociális bajait orvosolni, világnézetét meghatározni, szociális igényeit kielégíteni, cselekvési vágyainak teret nyújtani. A teljes zavart az alakította ki, hogy még a múltból is maradtak meg és újonnan is alakultak legkülönbözőbb szervezési elvű munkaközösségek és szórakozóközösségek.

Közösségeket hozott létre pl. az anyagi segélyezésre való szervezkedés elve, az ebből vagy abból a vármegyéből való származás elve, a legkülönbözőbb sportágak, sportág-részek kedvelésének, a különböző kulturális értékek (ének-zene, irodalom, néprajz, stb.) a különböző ügyességek (gyorsírás, repülőgép-modellezés, stb.) elsajátításának elve. Közösségek alakultak különböző szórakozások művelésére (sakkörök, biliárdklubok, bélyeggyűjtőegyletek, asztaltársaságok, stb.) (Az utoljára említett két csoportbelieknek persze eszük ágában sem volt nevelni is!) Sőt.

Minden külön szervező el (speciális szervezési szempont) nélkül, egyszerűen különböző keresztény-nemzeti jelszavak köré is csoportosultak deákok. És az egyes vallásokon belül is alakítottak különböző vallásos jellegű és célú egyesületeket. Azután voltak egyesületek, amelyek egy-egy egyetem népéből toborozták tagjaikat. Mások viszont két-három egyetem és főiskola között lebegtek. Egyik karok, másik szakok, harmadik lakóhely, negyedik jelszavak szerint osztotta szét, meg össze a deákságot. Konkurencia alakult ki azután köztük: a liberális társadalom jellemző magatartása. Ahol minden rendező el nélkül lehetett csoportosulni, ott hamar kialakult a különböző csoportok közt a szabadverseny. S mint ahogyan az minden tökéletlen berendezésnél történik: céllá vált az eszköz. A különböző csoportoknak energiájuk 90%-át sokszor arra kellett fordítaniuk, hogy egyáltalán létezhesenek. Nemcsak az elé a sokszoros kérdés elé állították a deákot tehát,

akit hivatására készülő munkája mellett a közösség állandó szolgálatába kellett volna állítaniuk, hogy Krisztus szerint „egymás terhét hordozzák”, hogy hová, merre, hanem még igen gyakran egymással szembe is helyezték.

Megkísérelte ugyan összefogni s valamiképpen szervezeten egymás mellé, s nem egymás ellen állítani az erőket a MEFHOSz is, a KDSz, a PDSz és évekkel később a MNDSz is, de az összefogások eredményei is partikulárisak voltak. Akármilyen ideális céllal és lendülettel indult pl. a MEFHOSz is, mégis befejezetlenné vált a műve, nem ért célba a szándéka. Megcsökkent az értéke aztán majdcsak mindennek, ami eleinte érték volt a különböző alakulásokban: tehát segíteni akarás, vagy magyar részletcélok szolgálata, vagy a vallás-erkölcsi nevelés őszinte jószándéka, stb. Megcsökkent az értéke, mert másodlagossá vált a pusztá létért való küzdelemben. A kereteket újból-újából betölteni hivatott az egyetemre évről-évre feljövő első évesek már nem is naiv őszinteséggel választottak a konkurens egyesületek közt, hanem ahhoz álltak, amelyekben már volt régebbi ismerősük, vagy amelyik hamarabb csípte el a beiratkozáskor, s némi segítségért kitöltette vele a jelentkezőlapot, vagy amelyik jobban le tudta a többit csepülni. Az így „beszervezett” tagok pedig természetesen csak a legkritikább esetben azonosultak az egyesületek „célkitűzéseivel”, szervezési elveivel és meglévő értékeivel. Csak akkor fogtak „dolgozásba”, ha valami magasabb pozícióba való jutásuk megakadályozta a teljes közösségtagadásba, szociális nihilizmusba esésüket.

Üressé váltak az egyesületekben a gondolatok: pusztá jelszavakká, önmagukért valókká a tüntetések, üressé a nevelő formák: unalmas nagyképűsködéssé és üressé maga a sok egyesület is: elvesztették a tagjaikat, főképpen pedig a tagjaik érdeklődését. Nem minden egyesületre áll ez! S amelyekre áll, azokra sem ugyanabban a mértékben. De ki tagadhatja, hogy a nagy többségükre a legnagyobb mértékben igen. A végzetek pedig hol továbbmenni nem tudó tehetetlenségből, hol szentimentális vissza-vissza járásból, hol csúfos önérdekhajhászásból megmaradtak „deákvezérnek”. Így vált azután legnagyobb részben önmagáért való egyletesdivé a magyar deákság közösségi élete. Mind több volt benne a szórakozás, a kedvezmények hajszolása, az egymásra acsarkodás, a jegyzőkönyvszerkesztés: egyszóval a gittegylet-jelleg. Gittegylet-szerű figurák egész sora nyüzsgött még a harmincas évek fordulója körül az egyetemen is, később meg már csak papíroson. A szegedi egyetemen pl. az 1932/33. tanévi rektor hivatalos jelentése szerint 38 különböző egyesület „igyekezett a társadalom zsebének és sokszor ízlésének is kárára valamit rendezni azért, hogy megmutassa, hogy létezik”. Sok egyesület oda jutott, hogy jóformán egyetlen megmozdulása az évi közgyűlése lett. S egyetlen célja, hogy megmutassa, hogy van. Az 1930-as években a teljesen atomizált részben szélsőségesen individualista, részben konkurens cégekből álló társadalom képét vette föl a magyar egyetemi és főiskolai ifjúság.

Megcsömörlött végre a harmincas évek közepe táján a deákság ettől a liberális zűrzavartól, és egyik oldalon a jelentősebb szervezeteket kezdte inkább emelni,

bennük a „Vesszen Trianon!”-on kívül pozitív munkát is kezdett keresni, másik oldalon pedig az addigi közösségek széttagoaltsága mellett a deákság igen nagy százaléka az egyénekre-bomlás gyors útjára lépett. S az volt a legfájdalmasabb, hogy rendszerint éppen az ifjúság értékesebbik része hagyott ott minden deákközösséget, amint beállott az egyesületesdi kulisszák mögötti kongó ürességébe. A végzettek, az öregek mind számosabban ültek a bajtársi egyesületeknek is, meg a többiek javarésznél is nyakán, s minden őszintén feltörő többmunka-akarást meglovagoltak. Mivel a harmincas évek közepe táján több gittegyelet megszűnt, s a megmaradó egyesületeknek mutatni már nem okvetlenül azért kellett, hogy a létezésüknek tanújelét adják, mutattak azért, hogy a vezérek nagyra hivatottságát fitogtassák, s hogy a hivatalosak és a nagy nézőközönség, a közvélemény kezét a többi rovására elnyerjék. Kialakult egy típus: a szabványos deákvezérek. Fölkerült néha közéjük egy-egy önzetlenül nagyot akaró is. Azt azután kiejtették maguk közül, s ha másképpen nem lehetett, hát fölfelé buktatták. Közben meg rojtosra koptatták a nyelvüket a magyar ifjúság problémáinak megokolásáról. Jól mondta Tamási Áron még 1937-ben: annyit beszéltek a magyar deákság kérdéséről, hogy valóságos beszédakadályokat gördítettek a megoldás útjába. A külső összeköttetés, befolyás, hatalom gyarapítására a végzeteket külön is megszervezték a deákvezérek. Ezek voltak az ún. „társadalmi szervezetek”. Sőt ezekben szervezték az örökre végzetleneket is, hogy ha nem is a színvonalat, legalább a papiros létszámot emeljék. Papiros létszámokkal hadakoztak, befolyásokat vetettek latba egymás ellen, saját érdekükben. Mindezt a deákság nevében... A deákság meg minden nagyobb nevelő hatás nélkül kódogott széjjel...

Végre is a deákság értelmesebbjeiben támadt csömör, a liberális rendszerrel való leszámolni-akarás több helyütt és több időben tettekben is kiobbant. Egységmozgalmak indultak meg. Míg a vezérségi szobák négy falán ritkán láttak túl a neobarokkos címuszályú kopaszodó vezérek, a deákszobák, kollégiumi társalgók mélyén mozgalommá ért a szétszórtságot, s az öncélú deákvezérekedséget megszokallók egyet akarása és nagyot-akarása. Ugyanaz a fájdalmas hiányérzet hívta életbe ezeket, amelyik az első világháború után indította meg a deákság szervezkedését. És éppen azok az egyesületek álltak útjukba, amelyek ugyanúgy születtek meg valaha. Egyedül a teljesen ugyanezzel a céllal megalakult MEF-HOSz nem állt egynek se az útjába, s a mai legnagyobb összefogást is azonnal teljes erejével akarta.

Pécsett három nagyobb egységmozgalom bukott meg. Debrecenben egy régebbiről tudunk, a második most halad a megvalósulás felé. Szegeden kettőt sikerült az összeeséshez eljuttatni. Pedig a második (az 1938-beli) mögött az akkor nagy lendülettel induló Hivatásszervezet állott. Akkor az Egyetem és a Tanárképző Főiskola ifjúsága együtt indult egységet teremteni. Itta rektor, ott meg az igazgató hívta akkor össze döntő deákgyűlésre az ifjúságot. A nép 96%-a szavazott titkos szavazással az egységre. De ez is megbukott. Részben, mert

a hivatásrendi mozgalom visszavonulása után nem volt elég belső szellemi tartalma, részben meg azért, mert akkor is voltak összeköttetésekkel rendelkező kopaszodó deákvezérek is, meg még egy-két tanár is, akinek nem volt az érdeke, hogy egységes legyen a deákság.

Az egységmozgalmak utáni kiábrándulások – ha lehet – még jobban széjjel-szórták a deákságot. Ennek jellemző példája Pécs, ahol a mintegy 1200 főnyi egyetemi hallgatóságból az Emericana 300 körül, a Turul 60 körül, a DEFHE 70 körül mutat ki tagokat. A deákságnak 35%-a van papiroson megszervezve. De hogy mégis mennyire tele van jövőt ígérő erővel a magyar deákság, ezt az bizonyítja a legjobban, hogy a Turul deákegyesületeiben az utolsó három-négy évben mégis legtöbb helyen értékes emberek kerültek élre. Mégis a Turul látszik előttünk a legnagyobb, legkevésbé partikuláris jellegű egyesületnek, s annak egy-egy egyesületében megvetették erősen a lábukat, munkába fogtak, s szellemet ébresztettek. Ezek ma mind az országos egységmozgalom harcosai.

Az 1940/41. tanév indította meg a fordulatot. A Ferenc József Tudományegyetem Kolozsvárra költözése és a Horthy Miklós Tudományegyetem felállítása. A kolozsvári deákság megismerte az oláhok 20 éve alatt a széjjelszabdaltság gyilkos voltát, s egyetlen hatalmas szervezetet teremtett magából: a KMDSz-t: a Kolozsvári Magyar Diákok Szövetségét. Szegedről pedig átment a jogi kar, vele a legerősebb Turul B. E., a Werbőczy (a Csaba és az Árpád már azelőtt is pangott), az Emericana egyetemi corporatio-ja huszonegynéhány embert tudott fölmutatni, s kihalás előtt állt a DEFHE és a SzEFHE. A régebben eltemetett egység vágya még erősebben élt a lelkekben. Ehhez járult szerencsésen az, hogy Szeged város följánlott a deákság számára 5000 pengőt azzal, hogy abból a megüresedett központi egyetem épületében otthont rendezzen be számára az egyetem. Szent-Györgyi Albert a múlt tanévi rektor számba vette az egyetemi ifjúsági egyesületeket: már papiroson ki is osztotta nekik a juttatandó szobákat. (Három meg is kapta.) Akkor rájött, hogy a bajtársi egyesületek egyharmad részét sem jelentik a deákságnak, s rájött, hogy egyiket se vezetik deákok. Magához rendelt hát három értékesnek ismert deákot, és elmagyaráztatta, mi a deákszervezetek körül a helyzet. Ezekből egy véleményként zúdult ki az egységakarás. Akkor e sorok írójának följánlotta, ha megindít egy egységesítő mozgalmat, a hivatalos egyetem mögöttes áll majd.

Munkatársakat kerestem, és megindítottuk. Azon az alapon, hogy minden nagyszülőkgig bezárólag keresztény magyar egyetemi hallgató tagja lehet a szegedi egyetemi egység szervezetnek: az is, aki már más egyesület tagja. Az egyetem csakugyan mögöttünk állt: az otthon a SzEI-é lett, s a professzorok mindenben segítettek. Így épült meg a SzEI. Így, és nem másképpen, ahogyan azok igyekeznek hazudni, akik csak a deákság egyes szembeállított részeinek gyűlölködése tüzenél tudják a peccsenyűjüket megsütni, meg azok, akik minden új megmozdulást szeretnének olyanak feltüntetni, mintha az már nem akarná őket Madagaszkárra

küldeni. A két új egységszervezet, a KMDSz és a SzEI a deákságnak roppant munkaerőit tudta életté építeni. Olyan deáktettek sorozatát állította föl, amelyek azelőtt hallatlanok voltak (falutanulmányozó tábor, két hetes népfőiskolai tanfolyam, deáklap-szerkesztés, nagygyűlések sorozata, a numerus nullus kivívása). Deákértékeket hozott össze egymást segítő munkára, a nagy közösség szolgálatára. Visszaadta a deákságot a deákságnak. KMDSz és a SzEI-ben tag is, vezető is csak rendes egyetemi hallgató lehet!

Ami értékes speciális munkát végzett a deákság egy-egy része: azt beleépítette a nagy deákszervezetbe: saját helyén álló különmunkájú munkaközösségeként, s több új ilyen munkaközösséget teremtett. Így dolgozik a SzEI-ben Magyar-ságismereti Munkaközösség, Magyar Szó Mk., Énekkar, Művészetkedvelő Mk., Fotó Mk., Sport Mk.: a SzEAC és épülőfélben van a Zrínyi Mk. és a Zenekar. Bele akarta építeni szervezetébe a vallási nevelő Munkaközösségeket is: a Mária Kongregációt, a Bethlen Gábor Kört és a Luther Szövetséget is, de ezek ezt még egyelőre nem vállalták.

Harmadiknak félig-meddig a meglévő Emericana és Turul egyesület összefogójának épült föl Szegeden a Polgári Iskolai Tanárképző Főiskola Ifjúsága egységszervezet. Ez azonban csak lassan vált igazán életben is élő egységszervezetté, mert néhány apró vezérke is féltette tőle Szeged nagy vendéakvezérének kívül a pozícióját. Ezekre az egységszervezetekre annak ellenére is fölfigyelt az ország deáksága, hogy a SzEI-t igyekeztek a deákvezérek hazugságokkal bekormozni, és azt jelentős napilapok is elhitték egy ideig, és továbbadták egészen jóhiszeműen. 1941 decemberében a debreceni országos választáson csapott össze a legnagyobb országos deákszervezetnek, a Turulnak két – már évek óta szembeálló – csoportja. A szellemre nézve értékes, tagjaira s vezetőire nézve deákrész üres, tagjaira, vezetőire nézve már régen nem deák résszel. Ennek az összecsapásnak az előzményei, lezajlása és következményei eléggé ismeretek a Szegedi Híd 1942. márciusi számának Kristó Nagy István írta röpiratából és a Fialatok január-áprilisi számából. Akkor látták meg mind nem a Turult, hanem a Turulban a magyar szellemet, rajta keresztül a magyar közösséget akarók, hogy a Turul a mai formájában csak önmagáért és vezéréiért van. Akkor látták meg, hogy egy új, de most már országos egységmozgalomban kell minden deákértéknek megindulnia. Hamar megtaláltuk egymást: a Turul deákságának egységakaró vezetői, a Turulból közben ebből a célból kivált Csaba B. E., a KMDSz és a SzEI élen állói. S hamar egyek lettünk a három csúcsszervezettel: a MEFHOSz, a KDSz és a PDSz vezetőivel is. Egyek voltunk már az első megbeszéléseinktől fogva minden lényeges kérdésben, hiszen mindannyiunk végső eligazítója a vallása, közösségi gondolkodásának és magatartásának elindítója és célja a magyarsága!

Alapvető kérdésekben a régi egységszervezet a Hungária MTE vezetőivel is egyetértettünk. Az Emericana Országos Ifjúsági Elnökségével (praesidium) is megkerestük az egyetértés útját. Egy volt a gondolatunk és az akarásunk.

Az egész magyar deákság vallásos, keresztény, magyar szellemű egységét akaró fiatalok vagyunk.

Hetekig tartó felelősségérző megbeszéléseink teremtették meg ezt a tervünket, melyet aztán kérés formájában a hivatalosak elé tártunk, s szóban részletesen ismertettünk. De még hetekkel a tervünk benyújtása előtt olyan kérést adtunk be, hogy deákság vezetője legalább olyan ne lehessen, aki a politikai választhatóság korhatárán, a 30 éven túllépett az idejével. (Ezt és az egységterv-kérésünket nem írta már alá – az említettek közül – a Hungária MTE vezérsege.) Akik a kérésünket aláírták, megalakítottak a magyar deákság egységének szolgálatára egy munkaközösséget. Ez a Magyar Ifjúsági Nagybizottság. Ennek a terve mögött áll tehát a Turulnak minden egyetemi és főiskolai bajtársi egyesülete, a Csaba B. E, az Emericana ifjúsági elnöke (akit azóta megfosztottak a tisztségétől, mert az egységért dolgozik), a MEFHOSz, a KDSz, a PDSz, a KMDSz, a SzEI: azóta csatlakozott hozzá a szegedi Tanárképző Főiskola Ifjúsága és a pécsi és szegedi DEFHE.

Nem helyesli mindenben, de szintén leghatározottabban a deákegységet akarja, s a liberális egyesületesdi ellen dolgozik a Hungária MTE. Ellene van a Turulnak és az Emericának a fővezérsege. Hogy Ambrus fővezérék klikkje miért van ellene, azt eléggé megbizonyította Kristó Nagy cikke, s világosan megtetszik az itt eddig elmondottakból is. Hogy az Emericana vezérsege miért van ellene, miért zárja ki azt a praesidensét, a ki a többi magyar vezető fiatallal egyet mert érteni, ezzel a kérdéssel külön foglalkozunk.

A magyar Ifjúsági Nagybizottság terve erejét azonban a fősorakoztatott összehasonlíthatatlanul nagyobb ifjúsági tömeget jelentő egyesületek vezetőinek akarata jelenti, még csak nem is az, hogy valóban deákságot jelent a kopasz szabványos deákvezérekkel és a „társadalmi szervezet” uraival szemben, hanem az, hogy az új magyar szociális rendért: az egységért küzd az eddigi liberális rendszertelenség ellen! De ma már nem ez a kérdés. Ma már nem a liberális status quo ante-t, a szétszabdalt kereteket megmenteni igyekvő nem deákok próbálkozása mérkőzik meg a végre diadalmasan terjedő egység gondolatot szolgáló deákok akarásával! Hanem a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium is akarja ma már a magyar deákság egységét, s rendeleti úton fogja a deáksággal megteremtetni. Kértük és kérjük azt, hogy ez a magyar deákság értékeinek, erőinek szétforgácsolását végre eltüntető rendelet a lelkükben is keresztény magyar deákok sok-sok megbeszéléséből, s főképpen a két munkás egység szervezet, a KMDSz és a SzEI tapasztalataiból megszületett tervét tegye való életté! De még a rendelet előtt előkészítünk mindent arra, hogy minél kevesebb gittegyet tengjen, s minél több egészséges egység szervezet dolgozzon nap mint nap a keresztény magyar deákság nevelésén, abban a szellemben, ahogyan Krisztustól tanultuk: „Aki a legnagyobb akar lenni köztetek, az szolgálja a többieket a legjobban!”⁹⁸

⁹⁸ Mk 9, 35

A Magyar Ifjúsági Nagybizottság terve szerint három nevelői szervezet dolgozik a magyar deákságért, s a legmagasabban állóknak mind a háromban dolgozniuk kell, tehát az irány az, hogy a deákság java mindháromban dolgozzék. Az alaptervezet tömegnevelő szervezet. Ez hivatásrendi alapon épül föl a deákságban. Ezt nevezi a MINb terve egységsszervezetnek. A másik kettő minőségnevelő (=elitnevelő). Ez a többmunka-vállalás, a minőségi kiválasztás elvén épül föl az értelmiségi ifjúságban.

Egyetemenként, illetve főiskolánként – ahol pedig az illető egyetemek, illetve főiskolák ifjúsága úgy akarja – városonként teremt meg a deákság egyetlen egységes deákszervezetet. Ez a Nagybizottság tervbeli egységsszervezet. Ennek természetesen csak keresztény származású, tiszta életű magyar deákok lehetnek a tagjai, önkéntes elhatározásukból és csak azok, akiket az illető deákszervezet vezetősége érdemesnek tart a fölvetelre. A deákszervezetnek tagjai is, vezetője is csak beiratkozott hallgató lehet, s az is csak akkor, ha 26. életévét még nem töltötte be.

A deákszervezet az a hivatásrend, amelyben a deákság egymást segítő, egymást nevelő közösségi élete, munkája épül. Ennek a teljes alapszabályzat- és munkarend-tervét már elkészítette a Magyar Ifjúsági Nagybizottság megbízásából e sorok írója. Az 53 pontból álló alapszabályzat-tervének első három pontja ezt mondja:

1. A Deákszervezet a magyar egyetemi és főiskolai hallgatóságnak a magyar egység utáni vágyából megszületett, keresztény magyar szellemű, hivatásrendi alapon megépített egyetemi ifjúsági szervezet.

2. A DSz. a deák-közösségi munkát önként vállaló deákokat megszervezi az emberi és magyar értékek rendszere szerint egymás szolgálására, nevelésére. A megszervezett deákságból keresztény, magyar szellemű élet- és munkaközösséget teremt. A deák-közösségi étellel, munkával neveli tagjait a magyarság szolgálatára értékes magyar emberekké.

3. Élete és munkája

- a. Tagjai részére egészséges magyar szellemi levegőjű otthont teremt és tart fenn.
- b. Tagjai részére gyűléseket, összejöveteleket tart, kiállításokat, versenyeket, pályázatokat rendez és írásműveket szerkeszt és bocsát ki. Ezek föl tárják a deákok előtt az általános emberi és magyar értékeket, kérdéseket és hivatásuk magyar kérdéseit és tennivalóit; helyesen értékelő tájékoztatásokkal látja el őket a sajtóművek (könyvek, folyóiratok, lapok), zenei, film-, építészeti és képzőművészeti művek sokaságában: a szellem világában.
- c. A deákság haza- és nemzetismeretének szolgálására tagjai részére kirándulásokat, látóutakat, utazásokat, táborokat szervez és vezet.

- d. Ellátja a deákság megfelelő igazságos képviselőt és érdekvédelmét az egyetemen, ill. főiskolán, a deákjóléti intézményekben és azokon a helyeken, amelyekkel a deákság kapcsolatban áll.
- e. Levente-tagjainak leventemunkáját saját ügyének tekinti, azért azt mindenben elősegíti és szorgalmazza.
- f. Tagjainak az Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Önkéntes Nemzeti Munkaszolgálatában való részvételét saját ügyének tekinti, azért azt mindenben elősegíti és szorgalmazza.
- g. Gondoskodik tagjainak megfelelő tiszta, egészséges pihenési, üdülési és szórakozási lehetőségeiről.
- h. A deákéletet és -munkát irányító tagjait gyakorlatban neveli értékes magyar vezetőkké.
- i. Az egyetem, illetve főiskola ünnepi megmozdulásait (évnnyitó, évvzáró, kormányzógyűrés avatás, március 15. stb.) és rendkívüli munkamegmozdulásait (gyűjtés, légoltalmi szolgálat, fölvilágosító, útbaigazító szolgálat stb.) megszervezi és vezeti. A város, illetve az egész magyar közösség ünnepi és rendkívüli munkamegmozdulásaiban megfelelő részt vállal.
- j. A magyarságnak más hivatásrendbeli tagjai számára is (elsősorban az arra rászoruló földműves- és munkásifjúság számára) a magyar élet szolgálkatakiban nyilvános előadásokat rendez, írásműveket szerkeszt és bocsát ki, gyűléseket, tanfolyamokat rendez. Ezeken a deákságnak már szellemi tulajdonává vált értékeket sugározza szét.

Két elv szerint megalakuló részek vannak a belső szervezetben: Az egyik az egészen szorosán vett, konkretizált hivatásrendi elv. Eszerint minden tagja beletartozik az egy hivatásra készülő (orvosjelöltek, vegyészjelöltek, tanárjelöltek, gyógyszerészjelöltek, bírójelöltek, hivatalnokjelöltek stb.) csoportjába, a leventék ezen kívül még a leventék csoportjába, s a lányok a lánycsoportba.

A másik részalakító elv pedig kinek-kinek a különérték elsajátító munkája. tehát, akik magyarságismerettel, akik irodalommal, akik zenével, akik előadó-művészettel, akik közösség szervezéssel, akik cserkész tiszttel-képzéssel, akik falunelvelő munkával, akik általában sportolással vagy egyes sportágakkal stb.-vel vagy olyan ügyességgel, mint motorvezetés, fényképezés, repülőgép-modellezés, rádiózás stb. akarják magukat külön (az átlagos fölül) gazdagítani, azok külön munkaközösséget építenek meg magukból. Ezek közül akármelyikbe csak az tartozik, akinek külön kedve, képessége, lehetősége van hozzá.

Aki a deákságból azon a bár minél magasabbra emelkedő, mégiscsak tömegmunkán kívül, amelyet a deákszervezet jelent, még többet akar, az részt vesz majd a két ifjúsági minőségnevelő szervezet munkájában is. Ezeket már nemcsak a deákság, hanem az abból nem régen kinőtt ifjúság építi meg a minőség (=elit) kiválasztásra és külön erős kiképzésre, és a krisztusi magyar

szellem minél mélyebb művelésére. Hogy a nagy erőt és a nyilvánosságot jelentő deákszervezetek biztosan felelős, jól képzett, vallásos, minden ízében magyar szellemű deákok vezetése alatt álljanak: a deákszervezetben vezető csak az lehet, aki mindkét minőségnevelő szervezet deákrészének tagja! Ez a két minőségnevelő a vallási nevelő és a magyarságnevelő. Hogy pedig a minőségnevelők ne legyenek a deákvezetővéválás egyszerű ugródeszkáivá, azért ezek csak a legszorosabban vett életformáló végső fokon minden gondolatot, szót, tettet mozgató vallási tanításoknak, ill. az ezeket a magyar életre konkretizáló, a magyar történelem, földrajz, magyarságtudomány, egy szóval a külön magyar kultúra szelleme szerinti magyartanításoknak lesznek az átadó és művelő munkaközösségei. Nem lesznek díszes, mutatós jelvényeik, nem nyújtanak kedvezményeket, szórakozásokat, csak munkát, nevelő szellemmel, töltekező, erős ütemű munkát!

A minőségnevelő szervezetekben a legmélyebbre ható, a tagok teljes latba vétését igénylő kiképzés, nevelés folyik. Ezért ezeknek nagylukú a rostájuk, tehát a deákszervezetnek nem minden tagja vesz részt a munkájukban, főképpen nem mindkettőben. De aki vezetni akar, az csak olyan lehet, aki ezekben a minőségnevelő munkában fölkészül rá. Aki kinő az egyetemről, ill. a főiskoláról, s hivatásába lép, az még részt vehet a vallási minőségnevelő és a magyar minőségnevelő szervezetek munkájában, egészen 30 éves koráig, de természetesen nem a deákok minőségnevelő kereteiben.

Tehát:

1. Minden egyetem, illetve főiskola deáksága egységes élet- és munkaközösségben dolgozik, mint hivatásrendjében.
2. A deákszervezetek krisztusi és magyar világnézetét, vezetőinek teljes értékűségét biztosítja a vallási és a magyar minőségnevelő keretek munkája.

A Magyar Ifjúsági Nagybizottság terve azt javasolja, hogy a meglévő értékek és erők átalakításával érjük el ezt a célt. A meglévő egységet jelentő deákszervezetek: (a Hungária MTE, a KMDSz, a SZEI, a Tanárképző Főiskola Ifjúsága, a debreceni deákegység) váljanak a hivatásrendi egységsszervezetekké, a Turul Szövetség bajtársi egyesületei alakuljanak át a minőségi magyarságnevelő szervezetté, az Emericana vagy a Mária Kongregációk a katolikus vallási nevelő szervezetté, a Soli Deo Gloria a reformátussá, a Luther Szövetség az evangélikussá. A deákszervezeteket fogja össze csúcsszervezetként a MEFHOSz, a minőségi magyarságnevelőket a Turul Szövetség, a katolikus vallási nevelőket a Katolikus Diákszövetség (KDSz) és a protestánsokat a Protestáns Diákszövetség (PDSz). Ez a három csúcsszervezet legyen együtt a Magyar nemzeti Diákszövetség (MNDSz).

A magyar diákság egységéért összefogott tehát most a magyar deákságnak minden jelelntős tényezője és a hivatalosak is akarják. S nemcsak az ország vallás- és közoktatásügyi vezetői, hanem a honvédelmi és a nemzetvédelmi vezetői is. Most van itt az a történelmi pillanat, amikor a meglévő deákszervezetek deákvezetői is

legnagyobb részükben az új szellemet jelentő deákegység hívei, amikor a szervezetlen deákság legjobbjai is mind – megint bízva – érte dolgoznak. A deákságnak megvan a terve, melynek gerincét már részleteiben is kidolgozta, s még júniusban kidolgozza minden ízének részleteit, s az illetékesek elé tárja. A magyar deákság a Magyar Ifjúsági Nagybizottságon keresztül behelyezte az értékmérő végtelen mérleg serpenyőjébe a gondolatát és az akaratát kérés formájában. Most az ország élenállói helyezik majd bele a gondolatukat és akaratukat a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumon keresztül, rendelet formájában. Adja Isten, hogy a magyar vezetők és vezetettek ezúttal egy serpenyőbe vessék a súlyukat!

Szegedi Híd (1942) június 7–9. oldal

565. Az ifjúságról és az E.Ö.M. férfítáborokról

A munkatáborok szükségességét vitatni, kárhóztatni ma már józan ésszel nem lehet. A munkaszolgálat: országépítés!

Kötelezővé tételét nemzetgazdasági és nemzetevelési célok egyenlő dinamikával sürgetik. E téren a nemzetgazdasági feladatok a következők: új utak építése, szikesek javítása, vizenyős területek termőfölddé alakítása, csatornák, árkok készítése, repülőterek tisztogatása, létesítése, levante lőterek létesítése, gátak, töltések erősítése, a telepítés előkészítése. Az egyén gyenge ilyen költséges és nagyarányú munkák elvégzésére. Ez közkötelesség az egyetemes nemzeti fejlődés érdekében.

„A múlt kiesett hatalmunkból, de a jövőnk urai vagyunk” – kiáltja felénk a legnagyobb magyar. Igen, urai vagyunk és urai lehetünk. Ha az ifjúságunkat az egyetemen szerzett szellemi, a vér és a környezet hatása alatt kialakuló erkölcsi tudatában olyan iránytűvel szereljük fel, melynek neve tiszta lelkiismeret, iránya pedig a centrifugális nézeteket megfordító, összpontosító mély magyarságismeret.

Ennek a célnak az eléréséhez igyekszik az E.Ö.M. segédkezet nyújtani. Az E.Ö.M. jelenlegi szervezete: Az E.Ö.M. élén vitéz nemes Szinay Béla ny. áll. altábornagy áll főparancsnoki minőségben. Támogató szerv: az Értelmiségi Munkanélküliek kormánybiztosa, dr. Kultár István min. osztályfőnök. A tábornok költségvetése a kultuszminisztérium tárcájának keretében készül, így legfőbb hatósága a m. kir. kultuszminiszter.

A Főparancsnokságon az egyes osztályokat az I. és II. segédtsízt, a fegyvelügyi előadó (magasrangú tisztek), valamint férfi személyi ügyi és női személyi ügyi főelőadó és műszaki főelőadó vezetik. A férfi munkatáborok vezetőit Tihanyban 70 napig tartó tanfolyamon képezik ki a Főparancsnokság beosztott előadói, vándorelőadók, elsősorban pedig a tanfolyam vezető tisztjei, jelenleg Trunkó Aladár ny. vezérkari ezredes, vitéz Setéht Vince ny. gyalogsági ezredes és Zerdahelyi Sándor ny. utászezredes.